

Sygn. akt VIII Gz 10/14

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Marek Tauer (spr.)

Sędzia SO Barbara Jamiołkowska

Sędzia SO Elżbieta Kala

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2014 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: **Bank (...) w W.**

przeciwko: **/1/ H. W.**

/2/ M. T.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy zawarte w pkt 4 wyroku z dnia 10 września 2013., sygn. akt VIII GC 117/13.

postanawia:

- zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że kosztami nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu obciąża Skarb Państwa i zasądza od Sądu Rejonowego w Bydgoszczy na rzecz radcy prawnego J. M. kwotę 1.476 zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej – H. W.
- zasądzić od pozwanej – H. W. na rzecz powoda kwotę 90 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt VIII Gz 10/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem zawartym w pkt 4 wyroku zaocznego z dnia 10 września 2013 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy umorzył postępowanie wobec H. W. i zasądził od powoda na rzecz radcy prawnego J. M. kwotę 1.476 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu przez tego radcę prawnego.

W uzasadnieniu Sąd wskazał na treść art. 203 §1 i 2 k.p.c., zgodnie z którym pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, przy czym na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego. W ocenie Sądu I instancji w niniejszej sprawie nie zachodziły okoliczności dające podstawę odejścia od wskazanej zasady, albowiem z reguły zainicjowanie procesu niesie też ze sobą ryzyko jego przegrania, którego powód mógł uniknąć badając skład zarządu spółki w odpowiednim jawnym rejestrze.

Od przedmiotowego orzeczenia zażalenie wywiódł powód, zaskarżając je zakresie co do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania cywilnego w postaci:

- art. 203 § 2 k.p.c. poprzez jego niezasadne zastosowanie przez Sąd Rejonowy w związku z błędnym przyjęciem jakoby pozwana H. W. nie dała powodu do wytoczenia sprawy;

- art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie przez Sąd Rejonowy pomimo, że pozwana dała powód do wytoczenia sprawy;

W związku z powyższymi zarzutami powód wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w zaskarżonej części poprzez odstąpienie od obciążania kosztami powoda oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego wraz z kosztami zastępstwa prawnego w tym postępowaniu. Ewentualnie powód domagał się uchylecia orzeczenia w zaskarżonej części i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

W uzasadnieniu zażalenia powód podnosił w pierwszej kolejności, iż pozwana działając niezaprzeczalnie jako Prezes Zarządu (...) Sp. z o.o. zawarła z powodem umowę podnajmu nr (...) Ponadto przed wytoczeniem powództwa powód pismem z dnia 23.10.2012 roku wezwał pozwaną do spłaty roszczenia kierując wezwaniem na prawidłowy adres zamieszkania pozwanej. Pozwana nie podjęła jednakże korespondencji dając tym samym powód do wystąpienia z pozwem na podstawie art. 299 k.s.h. W ocenie skarżącego to właśnie pozwana swoim niesumiennym i oczywiście niewłaściwym postępowaniem wywołała proces, w którym uzyskała ochronę prawną pełnomocnika z urzędu. Pozwana nie dość, że w czasie podpisywania umowy występowała w charakterze członka zarządu spółki, w istocie nim nie będąc to jeszcze wskutek świadomego nie odbierania korespondencji (wezwania przedprocesowego, do którego mogła się ustosunkować wskazując, iż nie była członkiem zarządu) spowodowała konieczność wystąpienia przez powoda z powództwem o zapłatę roszczenia na podstawie art. 299 k.s.h. Powód podnosił, iż przedstawione okoliczności przemawiają za zastosowaniem zasady słuszności przy orzekaniu przez Sąd obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi. Przed wytoczeniem powództwa powód był bowiem przekonany, że pozwana będąc członkiem zarządu (jedynie nie wpisanym w KRS) świadomie nie podejmuje korespondencji unikając tym samym odpowiedzialności za zobowiązania spółki.

W odpowiedzi na zażalenie pozwana wniosła o oddalenie zażalenia oraz przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w postępowaniu przed Sądem I instancji według norm przepisanych, ewentualnie w przypadku uwzględnienia zażalenia o przyznanie ze Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie okazało się zasadne.

Na wstępie należy wskazać, czego nie uczynił Sąd I instancji, iż podstawę obciążenia powoda kosztami zastępstwa procesowego prawnego przyznanego pozwanej z urzędu, stanowi art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2010.90.594 j.t).

W myśl powołanego przepisu kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. W wypadku cofnięcia powództwa – co miało miejsce w niniejszej sprawie, zasady zwrotu kosztów procesu określa art. 203 § 2 k.p.c., zgodnie z którym pozew cofnięty nie wywołuje żadnych skutków, jakie ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, przy czym na żądanie pozwanego powód zwraca mu koszty, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego

W niniejszej sprawie postanowieniem wydanym na rozprawie dnia 23 kwietnia 2013 r. Sąd I instancji ustanowił dla pozwanej – H. W. radcę prawnego z urzędu. Zgodnie z art. 22³ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych koszty udzielonej przez radcę prawnego z urzędu ponosi Skarb Państwa. Jednakże w myśl art. 203 §2 k.p.c. kosztami pomocy prawnej w świetle powołanych powyżej przepisów Sąd winien co do zasady obciążyć powoda, w związku z cofnięciem powództwa. Od powołanej reguły odstępstwo przewiduje art. 102 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 grudnia 2011 r. (II CZ 105/11, LEX 1102858) do kręgu okoliczności, które powinny być brane pod uwagę przez Sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą przede wszystkim fakty związane z samym przebiegiem procesu, tj. podstawa oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególna zawilgość lub precedensowy charakter sprawy albo subiektywne przekonanie powoda co do zasadności zgłoszonego roszczenia - trudne do zweryfikowania a limine, a ponadto sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą albo niesumienne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie strony wygrywającej, która w ten sposób wywołała proces i koszty połączone z jego prowadzeniem. Również w postanowieniu z dnia 5 sierpnia 1981 r. (II CZ 98/81 Lex nr 2710 Sąd Najwyższy) stwierdził, iż można uznać za sprzeczne z zasadami słuszności - i nie obciążyć pełnymi kosztami strony przegrywającej sprawę (art. 102 k.p.c.) - żądanie zapłaty kosztów procesu zgłoszone przez przeciwnika, który swym niesumiennym lub oczywiście niewłaściwym postępowaniem wywołał proces i koszty połączone z prowadzeniem tego procesu.

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, jak również biorąc pod uwagę powołane przez pozwanego w zażaleniu okoliczności, Sąd Okręgowy uznał, że nie ma racji Sąd I instancji, który nie znalazł podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie przepisu art.102 k.p.c. Zważyć bowiem należy, iż pozwana działając jako Prezes Zarządu (...) Sp. z o.o. w B. zawarła z powodem umowę podnajmu nr (...). Tymczasem z treści art. 14 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym jasno wynika, iż wpis członków zarządu rejestrze ma charakter deklaratoryjny, a zatem członkowie zarządu są uprawnieni do działania w jego imieniu bez względu na treść wpisu jaka w tym zakresie figuruje w rejestrze.

Jak natomiast wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 kwietnia 2006 r., V CSK 39/06, Pr. Spółek 2008/1/58). ze względu na deklaracyjny charakter wpisu odnośnie składu zarządu do rejestru KRS, o przymocie członka zarządu nie decyduje fakt, czy dana osoba figuruje jako członek zarządu w rejestrze przedsiębiorców. Wpis określonej osoby w charakterze członka zarządu spółki z o.o. do Krajowego Rejestru Sądowego nie rozstrzyga o ponoszeniu przez tę osobę odpowiedzialności na zasadach ustanowionych w art. 299 ksh.

W świetle powyższego zważyć zatem należało, iż pozwana mogła pełnić funkcję Prezesa Zarządu pomimo braku odnotowania tego faktu w krajowym Rejestrze. Tym samym wobec faktu zawarcia przez pozwaną występującą w charakterze prezesa zarządu- umowy podnajmu nr (...), powód wytaczając powództwo na podstawie art. 299 k.s.h. miał uzasadnione prawo sądzić, iż pozwana w istocie obok pozwanego M. T. była członkiem zarządu (...) Sp. z o.o. Powołanej konstatacji dodatkowego uzasadnienia nadaje okoliczność, iż przed wytoczeniem powództwa powód pismem z dnia 23.10.2012 roku wezwał pozwaną do spłaty zobowiązania kierując wezwanie na prawidłowy adres zamieszkania pozwanej. Pozwana nie podjęła jednakże korespondencji, tym samym nie ustosunkowała się do niego poprzez wskazanie, iż nie była członkiem zarządu. Natomiast nieodebranie przez pozwaną korespondencji – mogło być w ocenie Sądu odebrane przez powoda jako świadome uchylanie się od uregulowania zobowiązania, a tym samym mogło również rodzić poczucie, iż wystąpienie przez powoda z powództwem o zapłatę na podstawie art. 299 k.s.h. jest konieczne.

W tym świetle zdaniem Sądu Okręgowego zachodziły uzasadnione podstawy do odstąpienia od obciążania powoda kosztami pomocy prawnej udzielonej pozwanej – H. W. z urzędu, a tym samym do zmiany postanowienia zawartego w pkt 4 wyroku zaocznego z dnia 10 września 2013 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy.

Mając zatem na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy zażalenie uwzględnił i w oparciu o przepis art. 386 § 1 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono w myśl art. 98 k.p.c. Na koszty te złożyła się poniesiona przez powoda opłata od zażalenia w kwocie – 30 zł oraz koszty zastępstwa procesowego ustalone w oparciu o § 12 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.).